

BUXORO VILOYATI XALQ TA'LIMI XODIMLARINI QAYTA
TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH
HUDUDIY MARKAZI

**UZLUKSIZ TA'LIMDA FILOLOGIYA
FANLARINI O'QITISHNING
DOLZARB MASALALARI**

Tillarni o'qitish
metodikasi kafedrasi

19-Oktabr, 2021

**Respublika onlayn
ilmiy-amaliy
konferensiyasi**

www.buxoromoi.uz

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIM
VAZIRLIGI

BUXORO VILOYATI XALQ TA'LIMI
XODIMLARINI QAYTA TAYYORLASH VA
MALAKASINI OSHIRISH HUDUDIY MARKAZI

Инструменты

Мобильный
вид

Общий доступ

PDF в DOC

Редактировать
на PC

**"UZLUKSIZ TA'LIMDA FILOLOGIYA FANLARINI
O'QITISHNING DOLZARB MASALALARI"**

Преобразовать этот документ и
отправить его как изображение

Общий доступ

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIM
VAZIRLIGI

BUXORO VILOYATI XALQ TA'LIMI
XODIMLARINI QAYTA TAYYORLASH VA
MALAKASINI OSHIRISH HUDUDIY MARKAZI

**“UZLUKSIZ TA'LIMDA FILOLOGIYA FANLARINI
O'QITISHNING DOLZARB MASALALARI”**

Respublika miqiyosidagi onlayn ilmiy-amaliy
konferensiya materiallar to'plami

2021-yil 19-oktabr

BUXORO – 2021

2

“Uzluksiz ta'limga filologiya fanlarini o'qitishning dolzarb masalalari” Respublika miqiyosidagi onlayn ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. – Buxoro: Buxoro viloyati XTXQTMOHM, 2021. 220 bet.

Buxoro viloyati xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish hududiy markazi “Tillarni o'qitish metodikasi” kafedrasи 2021-yil 19-oktabr kuni o'tkazilgan Respublika onlayn ilmiy-amaliy konferentsiyasi materiallari asosida tayyorlangan. Mazkur to'plam uzlusiz ta'limga filologiya fanlarini o'qitishning dolzarb masalalari va uni takomillashtirish, bu borada ilmiy-nazariy va amaliy bilimlarni mustahkamlashga doir dolzarb masalalarga bag'ishlangan.

“Uzluksiz ta’limda filologiya fanlarini o‘qitishning dolzarb masalalari” Respublika miqiyosidagi onlayn ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. – Buxoro: Buxoro viloyati XTXQTMOHM, 2021. 220 bet.

Buxoro viloyati xalq ta’limi xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish hududiy markazi “Tillarni o‘qitish metodikasi” kafedrasi 2021-yil 19-oktabr kuni o‘tkazilgan Respublika onlayn ilmiy-amaliy konferentsiyasi materiallari asosida tayyorlangan. Mazkur to‘plam uzluksiz ta’limda filologiya fanlarini o‘qitishning dolzarb masalalari va uni takomillashtirish, bu borada ilmiy-nazariy va amaliy bilimlarni mustahkamlashga doir dolzarb masalalarga bag‘ishlangan.

Ilmiy maqolalar Buxoro, Toshkent, Samarqand, Navoiy, Namangan, Andijon va Surxondaryo viloyatlarining universitet, institut va maktab o‘qituvchi-professorlari tomonidan yozilgan.

Tashkilotchi: Buxoro viloyati XTXQTMOHM, “Tillarni o‘qitish metodikasi” kafedrasi

Mas’ul muharrir:

S. H. Vohidova

Tahrir hay’ati:

p.f.n., dotsent B.Y. Ahmedov

p.f.n., dotsent U.A. Qosimov

L. Sh. Bozorov

S.S. To‘rayeva

S.H.Vohidova

To‘plamga kiritilgan ma’lumotlarning to‘g‘riligi va aniqligi uchun mualliflar mas’ulligi belgilangan.

I SHO‘BA

UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA ONA TILI VA ADABIYOTI FANINI O‘QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

17. N.B. Oriknova	tasvirlangan badiiy obrazlarga tavsif	67
18. O. B. Muhabbat	O'zbek tili leksikasining boyish manbalari. o'z va o'zlashgan qatlarni mavzusining o'tilishi	67
19. D. Sh. Qurbonova	Maktabgacha yoshdagisi bolalar nutqini shakllanishida	70
20. H.H Sa'dullayeva	badiiy matnlardan foydalishning ahamiyati	73
S.Sh.Daniyarova	O'quvchilar va aholi imloviy savodxonligini rivojlantirishning dolzorb masalalari	73
21. M. H. Sharipova	Ona tili fanini o'qitish usulublari	76
Sh. J. Shomurodov		
22. M.Sayidova,	Ona tilini o'qitishda kompyuter texnologiyalarining o'rni	79
G. Samiyeva,		
S.Barryayeva		
N. S.Saydaxmedova		
23. G. U. Komilova	5-sinf ona tilidan innovatsion testlar	81
M. A.To'rayeva		
24. M. N. Ismoilova	Adabiyot o'qitishda virtual ta'lim texnologiyalari –	86

M. Sayidova,	ta'lim sifat va samaradorligini ta'minlash omili	
G.Samiyeva,		
S. Barryayeva		
25. Sh.Sharipova	Adabiyot darslarida o'quvchilarning mustaqil ijodiy fikrflash va tahlil qila olish ko'nikmasini shakllantirish	89
26. To'rayeva M. Z.	Til – xalq qudrati	92
27. S. S. To'rayeva	Boshlang'ich sinf o'quvchilari nutqini o'stirishda frazeologik lug'atlarining o'rni	95
28. Ahrorova Iroda	Boshlang'ich ta'lim fanlarini o'qitishda interfaol usullardan foydalish	97
29. H.F.To'rayeva	Boshlang'ich sinf o'qish darslarida xalq topishmoqlaridan foydalish	102

**2-SHO'BA: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA XORIJY TILLARGA O'RGATISHDA
DAVLAT SIYOSATI VA METODIK YONDASHUVLAR**

30. L. J. Jalilova	Strategies in teaching foreign languages during the pandemic	107
M.E. Norqulova	Neurolinguistic programming (nlp) in learning foreign languages	112
31. U. A. Kasimov	The impact of war to the people living in suburbs in "ikki eshik orasi" by utkir khoshimov	116
32. M. A. Axmedova	Use of digital technologies in teaching foreign languages	119
33. G. R. Bakhranova	Uzlucksiz ta'lim tizimida engilz tilini o'qitishda o'quv materiallarini tizimlashtirishning didaktik asoslari, metod va vositalari	125
A. A.Davlatova		
34.		
35. F. R. Kamalova	Modern methods in teaching english at school	138
Sh. A. Kholova		
36. F. T. Kobilova	Chet tillarni o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalish	141
37. D. B. Narzullayeva	Changements dans la structure d'approvisionnement simple de langue française: tendances modernes	143
38. M. A. O'ktamova	Chet tili darslarini interfaol usullar asosida tashkil etish	145
D. M. Nosirova		
39. Ramazanova N. B.	Methodological concept of support in teaching foreign languages	148
40. M. Z. Turayeva	Using modern technologies in teaching a foreign language	151
S. H. Vokhidova	Interactive methods and lexico-grammatical comparison of teaching relative languages	154
41.		

**3-SHO'BA: RUS TILI XORIJY TIL SIFATIDA: O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI,
TAMOYILLARI VA METODIKASI**

42. Б. Я. Ахмедов	Новые подходы к обучению русскому языку как иностранному	160
43. М. И. Бакаева	Организация проектной деятельности на уроках русского языка и литературы	162
44. Г. Ю. Хамидова	Преподавание русского языка как иностранного	168
III. С. Муралова	Активные методы обучения на уроках русского языка и литературы	172
45.		

**4-SHO'BA: FILOLOGIYA FANLARINI O'QITISH JARAYONIDA XALQARO
BAHOLASH TIZIMINI TATBIQ ETISH USULLARI**

46. T. Avezov	Poniatie glubinyi znanii v issledovaniyah PISA	177
---------------	--	-----

47. M. A. Abduxamidova	PISA – ta'lim sifatini munosib baholaydigan xalqaro dastur	179
Z.Z.Bakayev,	Xalqaro tadqiqotlar doirasida matematik savodxonlik	181
T.O.Avezov	bo'yicha PISA-2021 tadqiqotining muhim jihatlari	
49. K. R. Fatullayeva	CEFR bo'yicha engilz tilini bilish darajalari	185
50. M.M.Gadoyeva	Integrative va differensial ta'lilda innovatsion yondashuvning ahamiyati	189
51. S. S. To'rayeva	O'quvchilarda badiiy asarni tahlil qilish kompetensiyasini	193

4. Breigina, M.E. Project methodology in Spanish lessons / M.E. Breigina // Foreign languages at school. - 2004.? No. 2. - S. 28-31.
5. Whitlin, J.L. Evolution of methods of teaching foreign languages in the XX century / Zh.L. Vitlin // Foreign languages at school. - 2001.? No. 2. - S. 23-29.
6. Demyanenko, M. Ya. Fundamentals of general methods of teaching foreign languages: theoretical course / M.Ya. Demyanenko, K.A. Lazarenko, S.V. Miller. - Kiev: Vishcha school, 1984 -- 280 p.

CHET TILLARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Kobilova F.T – Buxoro davlat universiteti ingliz tili o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy texnologiyalar asrida yashayotgan ekanmiz, nafaqat ta'linda balki boshqa barcha yo'nalishlarda ham kompyuter texnologiyalardan ustalik bilan foydalinish yuqori samarali natija berishi, ayniqsa ingliz tilini kompyuter texnologiyalari yordamida o'rgatish tizimi o'zining istiqbolli samaradorligi bilan ajralib turishi yorilgan.

Kalit so'zlar: Zamonaviy texnologiyalar, kompyuter texnologiyalari, samaradorlik, integratsiyalash, so'z boyligi, o'zlashtirish, talaffuz.

Yosh avlodga chet tillarni chuqur o'rgatish jahon sivilizatsiyasi yutuqlari hamda axborot resurslardan keng ko'lamma foydalana oladigan mutaxassislarini tayyorlash, xalqaro hamkorlik va muloqotni rivojlantirish orqali mamlakatimizning jahon hamjamiyatiga yanada integratsiyalashuvini kuchaytirishga xizmat qiladi. Ayniqsa ingliz tilini kompyuter texnologiyalari yordamida o'rgatish tizimi o'zining istiqbolli samaradorligi bilan ajralib turadi.

1. So'z boyligini kengaytirish va yangi so'zlarni o'zlashtirish bo'yicha ta'limi dasturlar (mavzuli ma'ruzalar yuzasidan)

2. Talaffuzni rivojlantirish bo'yicha ta'limi dasturlardan foydalinish jarayonida lingafondan foydalinish ko'zda tutilgan. Ekranda tasvir etilgan hodisalar nomi avval eshitilib so'ng talaffuz qilinadi, ular taqoslanib kamchilik ko'rsatiladi.

3. Yozuvni o'rgatish bo'yicha ta'limi dasturlar. Bunda chet tilidagi so'zni to'g'ri yozishga o'rgatish vasifasi amalga oshiriladi. O'quvchilarga fransuz tilini kompyuter orqali o'rgatish vazifasi amalga oshiriladi.

O'quvchilarga fransuz tilini kompyuter orqali o'rgatish uchun, birinchi navbatda, o'qituvchining o'zi kompyuter texnologiyalaridan yetarlicha darajada foydalana oladigan bo'lishi kerak. Buning uchun nafaqat kompyutering mavjud imkoniyatlaridan to'liq foydalana olish, balki u asosida yangi o'quv dasturnalrini tashkil eta olish ham

141

kiradi bunday darajadagi pedagog bo'lish uchun har bir chet tili o'qituvchisi, zamonaviy texnologiyalar sohasi bo'yicha o'z ustida ishlash ko'proq ishslash zarur.

Chet tilini o'qitish uchun o'quv metodik adapbiyotlarni yaratish, ta'lim tizimini axborot va ilmiy metodik ta'minlash, o'quv rejalarini va namunali kurs dasturlarini ishlab chiqish, o'quv adapbiyotlarni chop etishni tashkillashtirish, o'quv qo'llanmalar bilan ta'minlashni yo'lga qo'yish kabi masalalarni yechishni talab qiladi.

Har bir chet tili, xususan, fransuz tilini kompyuter yordamida o'ragatishning an'anaviy o'ragtish usullariga nisbatan bir necha ustunlik jihatlari bor. Birinchi navbatda kompyuter asosida fransuz tilini o'ragatayotgan o'quvchida tilning to'rt, yo'nalishida gapirish, tinglab tushunish, yozish va o'qishda o'z ko'nikmalarini sinovdan o'tkazish imkonи bo'ladi. Hozirgi vaqtida rivojlangan dasturlar yordamida buning keng imkonи mavju8d. Faqat bu usuldagи ta'limga o'quvchini to'g'ri yo'naltira olish kerak.

Hozirgi kunda kelib uzluksiz ta'lim tizimida kommunikativ savodxonlikni oshirishda turli xil innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalinish ko'zlangan maqsadga qisqa yo'l bilan erishishda muhim ta'lim texnologiyalaridan foydalinish ko'zlangan maqsadga qisqa yo'l bilan erishishda mihim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Innovatsion ta'lim texnologiyalarining yangilab borishi o'qituvchilar o'zaro hamkorligini ta'lim samaradorligini oshiradi, o'quvchilarda mustaqil mulohaza yuritish, u yoki bu masala bo'yicha o'z fikrini bildirish munosabatini bayon etish hamda zarur ko'nikmalarni shakllantiradi. Innovatsion ta'lim texnologiyalarini o'qitish jarayonida qo'llash talabalarni faol ishtirot etishni ta'minlaydi. Yurtimizda mutaxassis kadrlarning navi si sohadagi faoliyat yutishlaridan nat'iv nazar ma'lum chet tili bilish darajasini

kiradi bunday darajadagi pedagog bo'lish uchun har bir chet tili o'qituvchisi, zamonaviy texnologiyalar sohasi bo'yicha o'z ustida ishlash ko'proq ishslash zarur.

Chet tilini o'qitish uchun o'quv metodik adabiyotlarni yaratish, ta'lif tizimini axborot va ilmiy metodik ta'minlash, o'quv rejalarini va namunalni kurs dasturlarini ishlab chiqish, o'quv adabiyotlarni chop etishni tashkillashtirish, o'quv qo'llanmalar bilan ta'minlashni yo'lga qo'yish kabi masalalarni yechishni talab qiladi.

Har bir chet tili, xususan, fransuz tilini kompyuter yordamida o'ragatishning an'anaviy o'ragtish usullariga nisbatan bir necha ustunlik jihatlari bor. Birinchi navbatda kompyuter asosida fransuz tilini o'ragatayotgan o'quvchida tilning to'rt, yo'nalihsida gapirish, tinglab tushunish, yozish va o'qishda o'z ko'nikmalarini sinovdan o'tkazish imkonи bo'ladi. Hozirgi vaqtida rivojlangan dasturlar yordamida buning keng imkonи mavju8d. Faqat bu usuldagи ta'limga o'quvchini to'g'ri yo'naltira olish kerak.

Hozirgi kunda kelib uzluksiz ta'lif tizimida kommunikativ savodxonlikni oshirishda turli xil innovatsion ta'lif texnologiyalaridan foydalanish ko'zlangan maqsadga qisqa yo'l bilan erishishda muhim ta'lif texnologiyalaridan foydalish ko'zlangan maqsadga qisqa yo'l bilan erishishda mihim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Innovatsion ta'lif texnologiyalarining yangilab borishi o'qituvchilar o'zaro hamkorligini ta'lif samaradorligini oshiradi, o'quvchilarda mustaqil mulohaza yuritish, u yoki bu masala bo'yicha o'z fikrini bildirish munosabatini bayon etish hamda zarur ko'nikmalarini shakllantiradi. Innovatsion ta'lif texnologiyalarini o'qitish jarayonida qo'llash talabalarni faol ishtirot etishni ta'minlaydi. Yurtimizda mutaxassis kadrlarning qaysi sohada faoliyat yutishlaridan qat'iy nazar ma'lum chet tili bilish darajasini oshirish borasidagi keng chora tadbirlar ishlab chiqilayotgan bir paytda masofadan o'qitishning mazkur afzalligidan foydalanish orqali samarali natijaga erishish mumkin. Chunki bunda ma'lum mutaxassislikni egallab o'z ish faoliyatini boshlagan mutaxassislar ham ish joylarini yo'qtomagan holda, qolaversa vaqtini taqsimlash bilan bog'liq muammolarga duch kelmasdan ma'lum chet tilini o'r ganish imkoniga, ega bo'ladilar. Bu esa nafaqat o'sib kelayotgan bo'lajak kadrlarning, balki ma'lum sohada o'z bilim va tajribalarga ega yetuk mutaxassislarni ham chet tilini bilish ko'rsatgichlarining oshishiga zamin yaratadi.

Ingliz tilida talabalarning og'zaki nutqini o'stirish o'qitishning asosiy maqsadlaridan biri hisoblanadi. Hozirgi kun davr talabiga binoan oliy o'quv yurtini bitiruvchilar chet tilida og'zaki axborot bera olishlari, o'z mutaxassisliklariiga oid so'z va so'z birikmalarining bilishlari, suhbatlasha olishlari, o'r ganilgan tematikaga bog bўylganliq bo'lgan chet tilidagi nutqni tinglab tushunishlari, o'z fikrlarini erkin bayon eta olishlari va yozuv malakalariga ham ega bo'lishlari kerak.

Oliy o'quv yurtlarida chet tillarni o'qitishning hozirgi zamon amaliyotida og'zaki nutq alohida munosib o'rinni egallaydi. O'qituvchilarning diqqat e'tibori, asosan, og'zaki nutqni rivojlantirish mashqlari turlarini ko'paytirishga, ularni qiziqarli bo'lishiga, dars olib borishning munosib tezligini ra'minlashga, darsda talabalarning juda ko'philagini jalb etishga qaratilgan. Mashg'ulotlarda interfaol o'yinlar, ashulalar, har xil turdagи musobaqalar ko'p o'rinni egallaydi. Ko'rgazmali vositalardan rasmlar va multimediadalar, tarqatma materiallar, filmlardan foydalanishga ko'p e'tibor berilmoqda. Bu usullarning barchasi талабаларнинг faoliyatini oshirishga, ularda chet tili darsiga katta qiziqish uyg'otishga yo'naltirilgan.

Og'zaki nutq ma'lum sharoitlarda yuz beradi va bu sharoitlar nutq xususiyatiga ta'sir etadi. Bu sharoitlar tildan tashqari ekstralingvistik tartibdadir.

CHANGEMENTS DANS LA STRUCTURE D'APPROVISIONNEMENT SIMPLE DE LANGUE FRANÇAISE: TENDANCES MODERNES

Oliy o'quv yurtlarida chet tillarni o'qitishning hozirgi zamon amaliyotida og'zaki nutq alohida munosib o'rinni egallaydi. O'qituvchilarning diqqat e'tibori, asosan, og'zaki nutqni rivojlantirish mashqlari turlarini ko'paytirishga, ularni qiziqarli bo'lishiga, dars olib borishning munosib tezligini ra'minlashga, darsda talabalarning juda ko'philagini jalb etishga qaratilgan. Mashg'ulotlarda interfaol o'yinlar, ashulalar, har xil turdag'i musobaqalar ko'p o'rinni egallaydi. Ko'rgazmali vositalardan rasmlar va multimediadalar, tarqatma materiallar, filmlardan foydalanishga ko'p e'tibor berilmoqda. Bu usullarning barchasi талабаларнинг faoliyatini oshirishga, ularda chet tili darsiga katta qiziqish uyg'otishga yo'naltirilgan.

Og'zaki nutq faoliyat sifatida juda murakkab psixo-fiziologik jarayon bo'lib, uning asosini bosh miya qobig'i birinchi va ikkinchi signal sistemalarining o'zaro aloqasi tashkil etadi.

Og'zaki nutq ma'lum sharoitlarda yuz beradi va bu sharoitlar nutq xususiyatiga ta'sir etadi. Bu sharoitlar tildan tashqari ekstralingvistik tartibdadir.

CHANGEMENTS DANS LA STRUCTURE D'APPROVISIONNEMENT SIMPLE DE LANGUE FRANÇAISE: TENDANCES MODERNES

*Dilfouza Narzoullaeva Bafoevna, Étudiante en linguistique du français d'Université d'Etat de Boukhara, Degré du mastère, 2e année.
Bukhara State University, Master of Linguistics (French) 2-course
Narzoullaeva Dilfuza Bafoevna*

Abstract: Today the French Literature sees a tendency to realize the minimum sentence structure partially, i.e. to omit the obligatory sentence parts. This increasing tendency is ostensibly a result of convergence between the literary and colloquial, in particular substandard languages.

Keywords: minimum sentence structure, verb transitivity/intransitivity, verb, literary and substandard languages.

La principale caractéristique de la phrase française est son verbe et sa double partie, etc. la prédominance des structures de phrases contenant le sujet nominal et le prédicat, exprimées par un verbe à pleine valeur ou un verbe conjonctif avec un prédictif. Le verbe est le centre de la phrase, de la nature dont dépend toute la structure de la phrase. La nature du verbe, sa capacité à se combiner avec les composantes nominales de la phrase forment la base de la théorie de la valence de L. Tenière, qui, à son tour, est étroitement liée au problème de la détermination de la phrase minimale dans une langue particulière.

143

En fonction de la valence du verbe, i.e. de par sa compatibilité sémantique-structurelle avec les composants nominaux, la phrase minimale contenant un verbe monovalent en français doit être en deux parties (S + V): Pierre dort, une phrase avec un verbe bivalent est en trois parties (S + V + S1):[1,1] Alfred frappe Bernard. Si un verbe trivalent est au centre d'une phrase simple, alors il contient les quatre composantes obligatoires (S + V + S1 + S2): Alfred donne le livre à Charles. Dans le même verbe, le nombre d'actants peut varier, tandis que le verbe change de sens et de sens de la phrase entière: Marie rentre tard (verbe en un acte) - Marie rentre sa voiture dans le garage (verbe en deux actes). La structure de l'offre minimale a fait à plusieurs reprises l'objet de discussions savantes. Ainsi, dans la grammaire "Le petit Grevisse" nous trouvons que la phrase minimum peut contenir soit deux éléments (sujet et verbe intransitif): La terre tourne, ou trois: a) sujet, verbe connectif et attribut (Sa maladie est contagieuse), b) sujet, verbe transitif et objet direct (Mon frère regarde la télévision).[1,5] Dans la grammaire de S. Poisson-Canton, le minimum est une phrase à trois composantes –S + V + COD (ou attribut): Elle est belle. Elle lit un livre. Je m'adresse à vous tous. Les enfants vont à la piscine (complément de lieu), Je viendrais avec plaisir (complément de manière). Comme on peut le voir dans les deux derniers exemples, le problème de la phrase minimale n'est pas résolu, mais ne fait que se compliquer, en particulier dans le dernier exemple, dans lequel la circonstance est facilement éliminée sans violer ni l'exactitude sémantique ni structurelle de la phrase. Dans la plupart des grammaires que